

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Er referens/dnr
U2023/03200

2024-02-01

Remissvar

Centrala studiestödsnämndens promemoria *Uppdrag att ta fram förslag på regelförenklingar inom omställningsstudiestödet* – Avsnitt 4 Vissa regler kan för- enklas omgående

Svenskt Näringsliv, Förhandlings- och samverkansrådet PTK och LO (parterna) har beretts möjlighet att yttra sig över CSN:s promemoria *Uppdrag att ta fram förslag på regelförenklingar inom omställningsstudiestödet* – Avsnitt 4 Vissa regler kan för-
enklas omgående.

Parterna ställer sig övergripande positiva till CSN:s förslag på regelförenklingar inom omställningsstudiestödet. Förslagen bör ge förutsättningar för en mer effektiv och i ökad utsträckning automatiserad handläggning av stödet. Parterna bedömer att förslagen ligger i linje med syftet för omställningsstudiestödet och att de inte förändrar målgruppen för stödet.

Parterna vill framhålla vikten av att de förslag som berörs i det här remissvaret, och som endast kräver förordningsändringar, träder i kraft i god tid innan nästa ansökningsomgång för omställningsstudiestödet öppnar den 1 april 2024. Parterna återkommer med synpunkter på resterande delar av promemorian och de förslag som kräver lagändringar och ytterligare förändringar i förordningar.

Nedan följer parternas närmare synpunkter på förslagen i avsnitt 4 och förslag om ikraftträdande avseende dessa bestämmelser.

4.1 Fler studerande ska ha förtur till ytterligare omställningsstudiestöd

CSN:s förslag: En studerande som tidigare har fått omställningsstudiestöd för studier under ett kalenderhalvår ska ha förtur till ytterligare stöd för studier som påbörjas under samma kalenderhalvår.

Parternas synpunkter

Med nuvarande bestämmelser hanteras ansökningar från personer som redan har beviljats stöd under ett kalenderhalvår och som vill öka studietakten eller lägga till nya utbildningar och kurser, enligt samma turordning som övriga ansökningar om omställningsstudiestöd. Det innebär att de som ansöker om mer stöd får vänta på besked tills de ansökningar som kommit in tidigare till CSN har behandlats. De riskerar dessutom att få avslag på sina kompletterande ansökningar om anslaget för halvåret tar slut innan deras ansökningar hunnit prövas.

Med förslaget om att ge förtur till sökande som redan beviljats omställningsstudiestöd och som vill öka studietakten eller lägga till nya utbildningar och kurser kommer CSN att kunna hantera ansökningarna

snabbare och fler kommer att kunna beviljas ytterligare stöd. CSN anger även att de bestämmelser som föreslås gör det möjligt att på sikt bygga ett systemstöd för ändringsbeslut, dvs. ett stöd för snabba maskinella beslut.

Parterna delar CSN:s bedömning att förslaget ligger i linje med syftet med omställningsstudiestödet och att det inte leder till att målgruppen för stödet utökas.

→ Parterna tillstyrker således förslaget.

4.2 Ramtid för arbetsvillkoren ska beräknas från starten av den första tidsperiod som en ansökan avser

CSN:s förslag: När en ansökan om omställningsstudiestöd kommer in till CSN först efter starten av den första period som den studerande ansöker om omställningsstudiestöd för i aktuell ansökan, ska ramtiden för beräkningen av villkor för förvärvsarbete räknas bakåt från denna studiestart. För en studerande som efter ett studieuppehåll återkommer med en ny ansökan om omställningsstudiestöd ska nämnden göra en ny prövning av ramtiden endast om uppehållet varat i minst fem månader. CSN ska få meddela ytterligare föreskrifter om beräkning av ramtid för villkor om förvärvsarbete.

För en studerande som är anknuten till en omställningsorganisation, och som har ansökt om grundläggande omställnings- och kompetensstöd hos denna organisation först efter starten av den första period som han eller hon ansöker om omställningsstudiestöd för i aktuell ansökan hos CSN, ska ramtiden för beräkningen av villkor för förvärvsarbete, om den studerande begär det, räknas bakåt från denna studiestart. För en studerande som efter ett studieuppehåll återkommer med en ny ansökan om omställningsstudiestöd ska nämnden göra en ny prövning av ramtiden endast om uppehållet varat i minst fem månader. CSN ska få meddela ytterligare föreskrifter om beräkning av ramtid för villkor om förvärvsarbete.

Parternas synpunkter

För att beviljas omställningsstudiestöd ska den sökande uppfylla två arbetsvillkor. Dels etableringsvillkoret som säkerställer att individen är väl etablerad på arbetsmarknaden, dels aktualitetsvillkoret som säkerställer att individen har en aktuell anknytning till arbetsmarknaden. Med ramtid avses de 14 år respektive 24 månader som närmast har föregått den dag ansökan om omställningsstudiestöd kom in till CSN. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in beräknas ramtiden i stället från och med dagen före studiestarten.

Den praxis som Överklagandenämnden för studiestöd har fastställt, att studiestarten ska anses vara den dag den studerande första gången påbörjade en utbildning på ett sammanhållet program, medför att ramtiden i många fall beräknas från en annan tidpunkt än den som avsetts enligt förarbetena till lagen om omställningsstudiestöd. Studiestarten kan med nuvarande praxis exempelvis anses ligga flera år tillbaka i tiden vilket innebär att personer som börjat studera på ett längre utbildningsprogram för flera år sedan kan ha rätt till omställningsstudiestöd trots att de inte har förvärvsarbetat i tillräcklig utsträckning för att uppfylla aktualitetsvillkoret under de senaste två åren. Nuvarande praxis innebär därmed att personer som saknar aktuell anknytning till arbetsmarknaden – och som därmed inte tillhör den avsedda målgruppen – kan få omställningsstudiestöd.

Parterna delar CSN:s bedömning att den föreslagna ändringen av begreppet studiestart för att beräkna ramtid ligger mer i linje med syftet med omställningsstudiestödet. Parterna delar även CSN:s bedömning att förändringen säkerställer att den ursprungligen avsedda målgruppen också får rätt till omställningsstudiestödet.

→ Parterna tillstyrker således förslaget.

6 Ikraftträdande

CSN:s förslag: Nya bestämmelser om förtur till omställningsstudiestöd och om ramtid för arbetsvillkoren bör träda i kraft den 1 mars 2024.

Parternas synpunkter

De nya bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt, och i god tid innan nästa ansökningsomgång för omställningsstudiestöd öppnar den 1 april.

➔ Parterna tillstyrker således förslaget.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Mattias Dahl

FÖRHANDLINGS- OCH SAMVERKANSRÅDET PTK

Martin Wästfelt

LO

Susanna Gideonsson